

Poslušnost

Podle toho víme, že jsme ho poznali, jestliže zachováváme jeho přikázání. Kdo říká: „Poznal jsem ho,“ a jeho přikázání nezachovává, je lhář a není v něm pravdy. Kdo však zachovává jeho slovo, vpravdě v něm láska Boží dosáhla svého cíle. Podle toho poznáváme, že v něm jsme. Kdo říká, že v něm zůstává, musí žít tak, jak žil on. (1 J 2,3-6)

Milé sestry, milí bratři,

Jan v tom textu mluví o poznání Boha. O bytí v Bohu. Církevní otec Augustin prohlásil, že Bůh stvořil lidi pro sebe a že člověk nenajde klid, dokud v něm nenajde svoje spočinutí. Vyjádřil tím skutečnost, že lidé odpradáвна hledají Boha. Chtějí se mu nějak přiblížit. Poznat podstatu a smysl bytí, podstatu a smysl svojí existence. A že když se člověku dostane té milosti, že se mu otevrou oči a on uvěří, je to jako v tom známém podobenství o marnotratném synu – vrátí se tam kam patří, vrací se domů ke svému Otci. A tak když Jan mluví o poznání Boha, nebyla to pro jeho posluchače nová myšlenka.

a) Intelekt.

V antické filosofii někdy kolem pátého nebo šestého století před Kristem vládlo přesvědčení, že k bohu je možné se přiblížit naším intelektem. Logickým uvažováním. Zvědavost není špatná vlastnost, ale naopak nejvyšší ctnost. Jeden filosof napsal: „Všechno je třeba zkoumat, celý svět je předmětem studia člověka. Neexistuje žádná otázka, kterou by člověk kladl špatně, příroda sama musí nakonec dokázat pravdu. I samotný bůh se musí vysvětlit.“ Cesta k poznání boha vede prostřednictvím našeho intelektu a rozumu.

Náboženství se pak stává podobným například matematice. Zkoumání boha pak sice může přinést intelektuální uspokojení, ale přitom to nemusí mít žádný dopad na náš každodenní život ani na náš vztah k druhým lidem. Pokud se člověk snažil takto poznat boha, vůbec to neznamenal, že by se musel stát lepším člověkem.

b) Emoce

Později, bezprostředně před dobou Nového zákona se Řekové snažili najít boha v emocionálním prožitku. Byla to zlatá doba mysteriózního náboženství. Pořádaly se divadelní hry, ve kterých vystupovalo nějaké božstvo. A ti, kdo se snažili poznat a přiblížit se bohu se jich účastnili jako diváci. Předcházela tomu ale příprava, kdy museli žít asketickým způsobem života a byli vedeni k intenzivnímu očekávání duchovního prožitku. Samotná hra byla zaměřená na vyvolání emocionální atmosféry. Osvětlení, hudba, vonné kadidlo, všechno bylo zaměřeno na to, aby prožitek byl co nejintenzivnější. Všechno to mělo přispět k tomu, aby se člověk mohl ztotožnit s prožitky božstva.

Šlo především o vyvolání emocí. Byl to sice intenzivní, ale jenom dočasný náboženský prožitek. Něco jako náboženská droga. Cílem bylo najít boha v tomto prožitku a uniknout z každodenního všedního života.

c) Zachovávat jeho přikázání

To je důvod, proč Jan píše: **Podle toho víme, že jsme ho poznali, jestliže zachováváme jeho přikázání. Kdo říká: „Poznal jsem ho,“ a jeho přikázání nezachovává, je lhář a není v něm pravdy.** V tehdejší době bylo možné se setkat s lidmi, kteří vnímali Boha jako výsledek intelektuálních úvah a kteří tvrdili „Znám Boha“, ale přitom jejich život to nijak nezměnilo. Anebo s lidmi, kteří prožili nějaký emocionální prožitek a kteří byli schopni tvrdit „Jsem v Bohu a Bůh je ve mně“, ale přitom nebyli ochotní připustit, že jejich život potřebuje nápravu.

Intelektuální poznání je důležité. Potřebujeme porozumět tomu, jaký záměr má Bůh pro náš život. Co nám chce říct, když si čteme Písmo. Nebo jste možná slyšeli nějakou přednášku, která vás zaujala a zdálo se vám, jako by se vám otevřely oči, a říkali jste si: „Tak to je opravdu zajímavé, takhle jsem nad tím ještě nepřemýšlel.“ Oslovilo vás to. A povzbudilo to vaši víru.

Ale má to i druhou stránku mince: Je mnoho křesťanů, kteří kladou důraz na správnou teologii. Na správné učení. Když ještě žil náš bývalý bratr farář Holeček, byl jsem u něho kdysi na návštěvě, a když jsme spolu mluvili, v nějaké souvislosti řekl něco, co mi utkvělo v hlavě: „Víš, lidé se nerozcházejí kvůli nějakým

zásadním věcem. Většinou spolu přestanou mluvit kvůli drobnostem, kvůli rozdílnému pochopení Božího slova.“ Poznání může i rozdělovat.

A i emoce jsou důležité a patří k víře. Možná jste to sami prožili, když jste byli zasaženi v srdci a naráz jste si uvědomili: Jsem hříšník. Já jsem hříšník. Nejde o ty druhé, jsem stejný jako ti, kdo tehdy přibíjeli Ježíše na kříž a kdyby se to odehrálo v dnešní době, byl bych mezi nimi. Já jsem ten, kdo první potřebuje odpuštění a milost.

Vzpomínám si na jedno shromáždění, kdy si kazatel klekl na kolena před shromáždění a se slzami v očích veřejně vyznával svoji nedokonalost a volal k pokání a opravdovému následování Ježíše Krista. A nebyla to jenom nějaká póza, byl to už starší člověk, bylo vidět, jak to má opravdu v srdci a jak ho ty emoce přemohly.

Potřebujeme emoce. Abychom byli hluboce zasaženi ve svých srdcích a viděli zřetelně tu nádheru Boží milosti a lásky, které se nám dostalo, když nás Ježíš přijal. Abychom neztratili přes všechny těžkosti a problémy radost ze spasení.

Bůh nám dal rozum i emoce a oboje je dobré a důležité pro náš život. A pokud nás vedou k hlubšímu poznání Boha, je to jenom dobře. A ani Jan neříká nic proti poznání nebo emocím. Nijak je neodmítá. Ale to, že jsme poznali Boha, to že jsme v něm, se pozná podle něčeho jiného. Jsou lidé, kteří jsou zaměřeni jinak než na nasávání nových informací, výklady biblických knih jim nic neříkají, nepřemýšlejí nad dobovým pozadím Nového zákona. A jsou lidé, kteří jsou spíš uzavření a dělá jim problém vyjadřovat svoje emoce. Ale to vůbec nevádí, protože o to ve své podstatě nejde. Pokud jsem uvěřil v Ježíše Krista, jestliže jsem ho poznal, jde především o to, abychom zachovávali jeho přikázání, říká Jan. Jde o následování Ježíše Krista. To je to pravé měřítko.

Co to ale znamená? O následování bychom mohli mluvit dlouho, ale já bych teď rád připomněl dvě slova, která patří k následování Ježíše, ale která většinou obsahem kázání nebývají, a možná se jim i trochu vyhýbáme:

1. Závazek

To první slovo je závazek. Pokud jsem se rozhodl pro následování Ježíše, vzal jsem na sebe závazek. Budu zachovávat jeho přikázání. Slovo závazek ale není příliš atraktivní. Znamená to nějaká omezení a povinnosti. S křesťanskou vírou si spojujeme spíš pojmy jako radost, svoboda, láska. Je to ale podobné jako když se berou dva lidé. Do manželství se vstupuje s radostí, láskou a dychtivostí. Ale přitom ženich i nevěsta ví, nebo alespoň tuší, že uzavřením manželství na sebe berou řadu povinností a úkolů, ze kterých není možné jen tak vycouvat. A podobně je to s vírou. Přináší nám svobodu, radost a lásku. Ale kdo slíbil Bohu věrnost, bere na sebe současně závazek a zodpovědnost. Vůči Bohu, vůči druhým, vůči církvi a také vůči sobě.

Bratři a sestry, mám dobrého přítele, se kterým se známe už dlouho. S manželkou a dětmi žili ve svém sboru, prožili tam ale nějaké těžké věci, a tak z něho odešli a založili křesťanské společenství. Fungovalo asi 10 let, ale pak se to nějak rozpadlo a oni zůstali sami. Scházeli se pak v neděli ještě s jednou rodinou ke shromáždění. Když jsem jim navrhoval, aby se přidali k nějakému sboru, kde by se mohli zapojit, bylo vidět, že k tomu nemají chuť. Víc jim vyhovuje jejich soukromé křesťanství bez toho, že by někam patřili. A podobných případů, kdy si křesťané žijí jakoby sami pro sebe znám víc a skoro se mi zdá, jako by to byl nějaký trend dnešní doby. Jsou křesťané, poznali Pána Ježíše, ale nikde se nechtějí zapojit.

Ale v Bibli nečteme o křesťanech jako jednotlivcích, ale o křesťanech, kteří se scházeli v církvi, kterou Bůh na zemi založil. Samozřejmě, musíme žít jako křesťané každý sám za sebe, ale máme se účastnit života společenství, kde se vzájemně povzbuzujeme, obohacujeme a někdy také třeba napomínáme. Proto apoštol Pavel mluví o církvi jako o tělu, ve kterém jsou různé údy a každý z nich má svůj nezastupitelný význam.

2. Poslušnost

To druhé slovo, které nejde oddělit od následování je poslušnost. Apoštol Petr píše: „**Jako poslušné děti nedejte se opanovat žádostmi, které vás ovládaly předtím, v době vaší nevědomosti; ale jako je svatý ten, který vás povolal, buďte i vy svatí v celém způsobu života. Vždyť je psáno: ‚Svatí buďte, neboť já jsem svatý.‘“ (1 Pt. 1,14-16)**

Poznat Boha lze pouze zachováváním jeho přikázání. O tom, že jsme poznali Boha svědčí to, že ho posloucháme. Jeden teolog (Dodd) to vyjádřil slovy: „Poznat Boha znamená prožít jeho lásku v Ježíši Kristu a tuto lásku opětovat poslušností.“

Ale o jakou poslušnost jde? Četli jsme úryvek příběhu o Noemovi. Ten příběh známe, je to příběh o zničení světa a záchraně Noeho a jeho rodiny prostřednictvím archy, kterou Hospodin přikázal Noemovi postavit. Ale když byste si ten příběh přečetli celý, vidíme, že Noe je vlastně docela rozporuplná postava. Když si přečtete první a poslední zmínku o něm, musíte si položit otázku, jestli se jedná o stejného člověka. Úvod příběhu o něm je velice povzbudivý: „**Noe byl muž spravedlivý, bezúhonný ve svém pokolení; Noe chodil s Bohem.**“ (Gen. 6,9) O žádném jiném z praotců nečteme něco tak pozitivního. Ale poslední zmínka, kterou o něm čteme, vzbuzuje otazníky. „**I začal Noe obdělávat půdu a vysadil vinici. Napil se pak vína, opil se a odkryl uprostřed svého stanu.**“ (Gen. 9,20-21)

Jeho syn Cham to uviděl, řekl to bratřím a ti ho přikryli pláštěm, aby zakryli jeho nahotu. Jsou vidět jejich rozpaky, když se dozvěděli, že se jejich otec, před potopou jediný spravedlivý, stal pijanem. Jak mohl tak velký muž, který byl jako jediný se svojí rodinou zachráněný, klesnout tak hluboko?

Když ten příběh o potopě čteme důkladně, můžeme si všimnout, jak se postupně vyvíjí. Všechno začíná velice svižně. Bůh oznamuje zničení světa, nařizuje Noemu postavit archu, do detailu mu řekne, jak má archa vypadat, včetně toho, koho má Noe vzít do archy s sebou. Pak přijde potopa a Noe a živé bytosti v arše jsou jediní, kdo potopu přežijí. Po sto padesáti dnech vody začnou opadávat. Nijak by nás nepřekvapilo, kdyby ve chvíli, kdy se ukáže suchá zem Noe vyšel ven z archy. Ale místo toho se jakoby ten příběh zpomalí. Čtrnáct dní se nic neděje. Pak Noe vyšle z archy krkavce.

Pak po nějakém čase posílá holubici. Po dalších sedmi dnech ji posílá znovu a ona se k němu vrátí s olivovou snítkou v zobáku. Noe ji posílá potřetí, a to už se holubice nevrátí. Ale Noe stále zůstává v arše. A čeká až do té doby, dokud mu Bůh nenařídí archu opustit.

Co řekl Noe Bohu, když se dozvěděl, že na svět přijde potopa? Co řekl, když se dozvěděl, že ze všech lidí na světě může do archy vzít jenom svoji nejužší rodinu - manželku, syny a snachy? A co řekl, když začalo pršet? Odpověď je pořád stejná: Neřekl nic. Během celého příběhu neřekl Noe ani slovo. Čtyřikrát se naopak dočteme, jak Noe mlčky vyslechl Boží příkaz. Noe je vzorem biblické poslušnosti. Dělá bez odmlouvání a bez jakýchkoliv otázek to co se mu přikáže. Přesto ale příběh o něm příliš dobře nekončí. A tak nám příběh o potopě ukazuje, že poslušnost je sice důležitá, ale sama o sobě ještě dobrý konec nezaručuje. Poslušnost sama o sobě nestačí, je třeba ještě něco víc.

To samozřejmě může vzbudit otazníky. Copak v životě zbožných lidí není poslušnost tou nejvyšší hodnotou? Ale Bůh nejedná s lidmi despoticky. Neříká nám slepou a bezmyšlenkovitou poslušnost. Chce, abychom plnili jeho vůli, protože jí rozumíme, nebo protože Mu důvěřujeme. A čeká od nás něco víc než poslušnost. Očekává od nás odvahu víry.

A tak se skutečným hrdinou víry nestal Noe, ale Abraham. Abraham, který se modlil za Sodomské, i když věděl, že jsou skrz naskrz zkažení. Abraham, který si dovolil kritizovat samotného Boha, když mu říkal: „**Což Soudce vši země nejedná podle práva?**“ (Gen. 18,25)

Co by udělal Abraham, kdyby byl na místě Noema? Můžeme si být jistí, že by se snažil lidstvo zachránit a smlouval by s Bohem o každého člověka.

Poslušnost neznamená pasivitu. Abrahamovi Bůh říká: „**chod' ustavičně přede mnou a buď dokonalým**“ (Gen. 17,1) V tom „Chod' přede mnou“ můžeme slyšet: Buď samostatný. Žij tak, jak jsem tě naučil. Víra není jenom myšlenka. Víra není jenom pocit. Poslušná víra znamená čin. Znamená mít odvahu jít dopředu. Využívat hřivny, které nám byly svěřeny. Nebát se vykročit i do nových věcí. Nebát se rozhodnout. O takovou poslušnost jde. Ne jenom pouhé vykonávání příkazů a dodržování náboženských povinností. Je to poslušnost dospělých synů a dcer, kteří rozumí svým rodičům a dovedou podle jejich zásad jednat samostatně a bez donucení.

***Modlitba:** „Pane Ježíši Kriste, děkujeme za Tvoji poslušnost, když jsi přijal cestu kříže. Děkujeme za všechny svědky víry, kteří tě poslušně následovali a jsou nám příkladem. A prosíme Pane, abychom mohli porozumět Tvým cestám a zachovávali Tvoje slovo ve svých životech jako Tvoje poslušné děti. Amen*